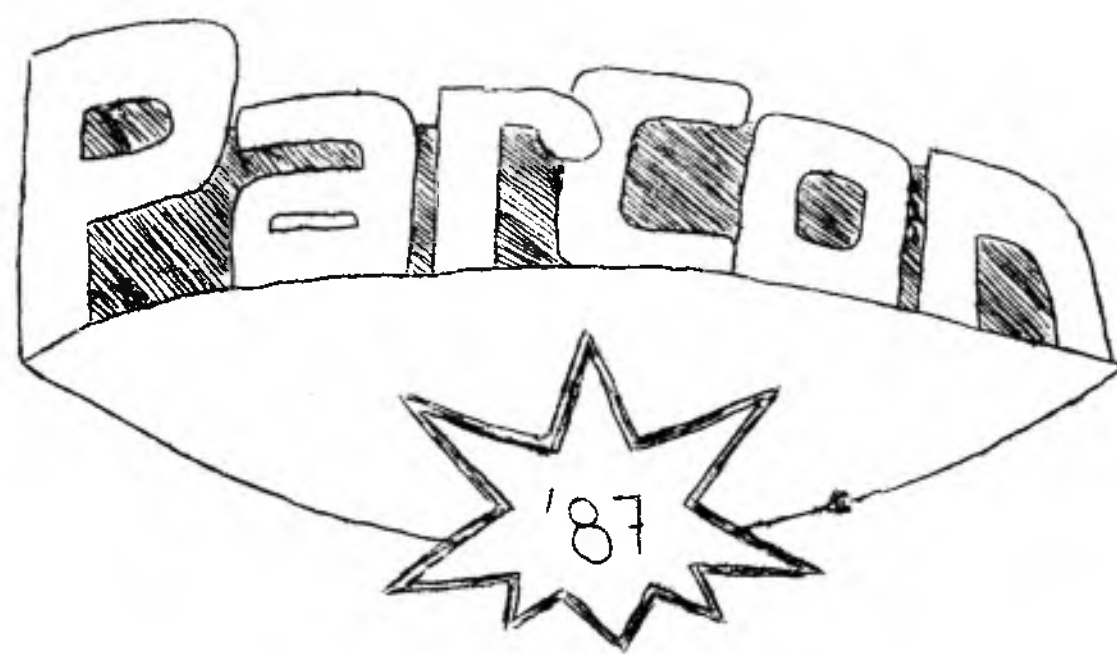

**KLUB LITERÁRNÍ FANTASTIKY
PŘI OKPB V OPAVĚ**

o Pardubici 1987 konaném tentokrát v Praze pod
záštitou: BO při ZO SSM VČMS Praha
Vilhojdu ZO SSM MFF UK Praha
PKO - OKS Pardubice

Pardon se konal dne 13.6. 1987 v Praze v Domě kultury
Dopravních podniků M. Prahy.
Akce byla pouze jednodenní.

Příjemným překvapením byla skutečnost, že jsme našli
hned u východu z metra šipky, vedoucí nás k místu činu. Dům
Kultury jsme však museli vícekrát oběhnout než jsme se dosta-
li k již dříve prozkoumanému vchodu (odkud nás předtím vy-
kázali) a tak jsme vešli dovnitř. Oproti poměrům v Pardubicích
byly prostory stísněné. Na schodech se tlačila fronta (ale
malá), která nás dovedla k registraci. Když jsme se zaregis-
trovali, pátrali jsme, co můžeme dále získat. Na pultě se
prodávaly starší SF knihy v cenách 300-800 Kčs, takže jsme
si je nekoupili. Koupili jsme si však s radostí knihu O. Neffa
"Všechno je jinak" za dobrou cenu.

Na ochozu balkonu se konal další prodej - plakáty a obrazy,
polské knihy, časopisy, počítačové časopisy a SF diapozitivy.

Samotný program začal v 10.00 hod.

Prvním bodem byla přednáška:

Ondřej Neff - Americká sci-fi.

Přednáška byla nesmírně zajímavá a získali jsme důležité vě-
domosti, zvláště o nové formě sci-fi "Kyberpunk", která je
nám bohužel zatím nepřístupná. O. Neff přednášel poutavě po-
psal různé podrobnosti, takže alespon my jsme ji zatoužili
poznat. Počítáme s tím, že tato přednáška bude získána pro náš
SF kl b v plném znění.

Dále byl na pořadu poslech sci-fi hudební tvorby.

Následovali: Salon V. Kantora, kde pozval na podium různé zná-
mé autory, kteří diskutovali na rozličná témata. Např. pěkný
a vtipný projev přednesl J. Pecinovský na téma "Mimozemšťané,
dále mluvil F. Novotný o robotech a jiní. Na další autory nez-
byl čas.

V druhé sekci probíhal seminář T. Rotreklia pro výtvarníky a pásmo povídek v podání klubu J. Verna. Zaujala nás ukázka týkající se Connana.

V další místnosti byla výstava kreseb Kaji Saudka, kde se prodávaly jeho obrázkové seriály a autor je podepisoval.

V dalším jsme vyslechli přednášku T. Veise - "Proč nemám rád Sci-Fi".

Následovala diskuse s různými autory, která nám však nic nedala, ani nebylo dobře slyšet.

Konečná část programu bylo vyhlášení soutěží Ludvík a Mlok, přibližné výsledky, které jsme byli schopni zachytit, přikládáme v příloze.

Pomocí společném obědím několika hostů za účelem večere jsme došli do kina Ponrepo a viděli film "Zardoz". Jeho obsah je uveden v časopisu Ikarie XIB.

Vcelku jsme byli rádi, že jsme se zúčastnili. Rozdíl oproti Pardubicím byl jen v menším pohodlí, což však jako silné psobnosti nebereme v úvahu.

V 0.22 hod., dne 14.6. 1987 jsme naskočili do rychlíku a v 7 hodin ráno jsme byli v Opavě v dobré pohodě.

Výsledky soutěží na Parconu 87 v Praze:

"Ludvík"

Česká kniha: 1. Veis - "Moře času"

2. Szalai - "Zapomenutý vesmír"

3. "3 eseje o české sci-fi" - Neff

Překlad z cizí literatury: 1. Zpěv drozda

2. Výber robotů (nezachyceno, slovenské)

3. Dlouhé svítání na Enné

Za zásluhy: 1. Ondřej Neff

- 3 -

Hlavní soutěže:

1. Josef Pečínovský
"Nos to závaží"
2. Eva Hanušová
"Spěte sladce děti"
3. Milan Verner
"Únik"
4. Pavel Rosetík
"Úplně první lidé na měsíci"
5. František Houdek
"Jeden život, j-dna hra"
6. Petr Heteša & Karel Vavarka
"Nečistá hra"
7. Zdeněk Páv
"Den baziliška"
8. Jaroslav Štěpaník
"Syn noci"
9. Jiří Olšanský
"Jete fouete"
10. Jaroslav Jiran
"Kousnutí blechy"
11. Vladimír Kostíha
"Tak pojd brachu uděláme z tebe bejka"
12. Stanislav Švachoušek
"Tutovka"
13. Vilma Kačlečková
"Ten kdo přišel z vesmíru"
14. František Novotný
"Dítě dr. Jedlínského"
15. Josef Kábrt
"Nápisy na plotě"

Krátká povídka.

1. Barbora Ježková
"Uzornaj prišar"

2. Zdeněk Páv

"Šípková Vanka"

3. Stanislav Vyachyžek

"Navštěva u broučka"

4. František Houdek

"Procházka"

5. Jan Poláček

"Podruhé, do-bude teplo"

Scutěž do 18 let:

1. Vilma Kadlečková

"Ten kdo vřel z vesmíru"

organizovaly H. Růžná a J. Minařová

Vracím se od vody příjemně unavený. Zvědavě nakukuji do ochránky. Poslala známí aspoň pohled? Ale místo pohlednice беру aspoň něco zvědavě z "Interkomu" - hlavě se mi rozsvěcuje poplašné světlo. Článek o Parconu! Bez té stroji, mozek běží na plné obrátky (pokud je to vůbec v době dovolené možné).

Bylo to fajn. Spousta známých, známých tvůrčí zajímavý program. Organizace zvládnuta tentokrát na jedničku. S chutí vyslechli přednášku O. Neffa (i letos jsme ji získali a budeme rozepisovat). Nechci se rozepisovat o jednotlivých pořadech, jejich výčet najdete v článku J. Muronové. Zmíním se jen o tom, co mě mě zaujalo. Salon V. Kantora byl výborný. Jednotliví autoři ho vořili vážně či úsměvně, každopádně ale všichni zajímavě. Příspěvek V. Chrástiny si taky můžete přečíst v tomto zvláštním čísle Labyrintu. Pozastavovala jsem se však nad tím, že během přednášek procházeli lidé sálem a debatovali. Hlasitě a zcela bez zábrán. Škoda, že mezi nimi byli i známí autoři, kteří takto projevovali nedostatek kolegiality ke svým kolegům na pódiu.

Čím se chlubil klub J. Verna nevím. Místnost byla doslova narvána a prolézt pod nohama zájemců se mi nepodařilo.

Velké překvapení přineslo vyhlášení výsledků soutěže. pěkné umístění členů sesterského ostravského klubu nás potěšilo. Ale třetí místo Milana Vernerera, který je členem našeho klubu, to byla prostě bomba. Nejen pro nás, ale hlavně pro něho.

O filmu, na který jsme odešli večer do kina nemohu nic podstatného sdělit. Přistihla jsem se, že zcela zničena horkem, nevyspaním i předcházejícími dojmy zírám tupě na plátno, aniž bych sledovala děj. Doufám, že mi mou indispozici odpustíte a žádané informace si seženete u někoho informovanějšího.

Celý Parcon v Praze byl prima. Odpadli videomaniaci, mezi jednotlivými pořady byly pauzy vhodné k rozhovoru se známými. Možná by se mi líbilo, kdyby byl dán větší prostor jednotlivým klubům a jejich činnosti. Ale to už navrhnou v Ostravě. Snad ten příští Parcon u nich dopadne stejně dobře jako letošní.

HP

TAJNĚ MYSLÍM NA MLOKA

Rozhovor s Milanem Vernerem, který obsadil 3. místo na letošním Parconu.

Milane, očekával jsi tak pronikavý úspěch?

Opravdu ne, i když určité naděje jsem si dělal. Podle Kostihových zpráv měli být dva Ostraváci v první desítce. Ale já si říkal při vyhlásování, kdybych byl alespoň patnáctý, ať už se konečně chytnu. Kostiha stepoval kolem jako postřelený foxteriér a sháněl různé informace. Dával jsem mu mnohem větší naděje než sobě, tak jsem si pak říkal, že je to v pytli, když byl vyhlášený jako jedenáctý.

Jak to přijali doma?

Když jsem přijel, tak všichni spali. Čekali jsem až se probudí. Samozřejmě se hněvali, že jsem tak pozdě přišel. Mysleli si, že jsem třeba nějaká šarvátky, já říkám, že hůř tak hůř. Já na to, že ještě hůř na to už mi ale nešlo říci. Tak se ptali, kdo byl první, říkám Parčínovský, a kdo druhý? - Hausorová, a třetí? - nevím, řekl jsem. Tak to už věděli. Doora se hned pochlubila, že ví, jak to bylo. T. už jsem tam byl známý svou rozhlasovou hrou a teď jsem tam úplně populární. Víte, než v MHKG, kde pracuji.

Popularita Ti tedy dělá dobře?

Jako každému. Ale navazují. Vychází bych udělat krok do zadu. Pro příští Parcon mám takové žebříčky. Dostat se do první dvacítky je povinnost, do desítky přání a za to v těch žebříčcích bych považoval umístění v první pětce. Samozřejmě, že v koutku duše a přisně tajně myslím i na Mloka. Ale to snad všichni autoři.

Vrhl ses hned po příjezdu povzbuzen tímto úspěchem na psaní?

Ne, udělal jsem si zase nějakou jistotu a šel se hrbat jen tak v materiálech Parconu.

Cítíš se nyní jistější?

Moc jistější ani ne, spíš vidím, že musím víc dělat.

Jak dlouho jsi onu bronzovou povídku psal?

Tak asi půl roku. Bylo to trochu vyčerpávající z hlediska. Neměl jsem co poslat.

Jak vznikala, jak přišel nápad?

Četl jsem povídky, které se odehrávají v minulosti, kde se lovili různí ještěři, a dost mě zaujalo. Vydat se do minulosti bez odborných znalostí, to je těžké. Ale zasadit děj na jinou planetu, to je něco jiného. Chtěl jsem tam zdůraznit dilema pytláka, jeho psychologii. Zachránit, či nezachránit vzácná zvířata i za cenu svého polapení.

Jak Tě vůbec napadají příběhy?

Mívám v práci dost času na přemýšlení, vymýšlím si příběhy kde přímo figuruju. Živám se s tím. A druhý den tentýž nápad domýšlím úplně jiným směrům. Někdy mně zaujme třeba věta v povídce a tu pak rozvíjím po svém. Jindy mně zase napadne jen obecná idea a k té si vymýšlím příběh. Nápadů má celý sešit, je patřičně tlustý, ale šetřím si je. Na většinu si ještě netroufám.

Píšeš jenom SF?

Jo, i když mi lidé kolem říkají, že to Batlička. Tak jsem si ho sehnal, abych věděl co říct. Nikdy špatný, ale stejně nejsem nadšený z toho přirovnání.

Kdy jsi vlastně začal psát?

Tak od roku 1972. To ale do šuplíku. Pak byla dlouhá pauza. Teprve když v MF vyhlásili druhý ročník soutěže o Mloka, inspirovalo mně to a poslal jsem tam pět povídek. Od té doby posílám pravidelně, a taky pravidelně jezdím na Parcon. Tu první soutěž jsem obesílal s velkým sebevědomím, pak jsem ale zjistil, že autorů je mnoho.

Kdy se Ti píše nejlépe?

Večer a v noci. Třeba do dvou hodin po půlnoci. Hodně mně inspiruje psací stroj. Když se na něho podívám, chytne mně to.

Jaký máš psací stroj?

Nějaký Consul.

Proč jsi vlastně začal psát SF?

Jsem fanda do kosmonautiky. V doběch, kdy se začínalo lítat do kosmu a vlastně i teď, i když kosmonautika trochu přešla, puje, fandím člověku v kosmu. A navíc v SF si mohu lecos dovolit.

Tvé děti máhoduou sklon k psaní nezdědily?

Kluk sice napsal povídku SF, ale zatím nemá to zaujetí a trpělivost, a dcera ta je zamilovaná. Snad až se usadí.

Proč se ze svých povídek chystá tak malý časopis a dostává?

No, šklivou ženskou bych tam nechtěl a hezká celý děj jenom zkomolíkují.

Jaká je pro tebe ideální délka povídky?

Tak asi kolem deseti až patnácti stránek. Ale píšu i mikro-povídky. Na delší věci si zatím netroufám.

Jak se na tvoje psaní dívají doma?

Zpočátku sice nešlápli, ale teď už si zvykli a trpí to. I když rodina to poostuje. Odmítám například neštěstí, smrt, nemoc.

Kdo se Ti nejvíce líbí jako autor?

Líbí se mi klasické, jako je Clark Asimov, Wyndham, Heinlein. Nejlepší dílo je snad Der Trifid. Z našich se mi pak líbí Neff, i když k Jááru pudle mám výhrady. Za jedničku pokládám Součka. Má dar řeči. Je obromý vypravěč a navíc měl z čeho vycházet. Zkrátka uměl to napsat. Odkojen jsem ovšem Běhoučkem a Lemem.

A z ostatní literatury?

Nejvíce se mi líbí Szinkiewicz, ale čtu hlavně SF.

Co si myslíš o naší tvorbě SF?

Podle mně to není špatné tak, jak to o ní tvrdí Rosenbaum, ale neškodil by přísnější výběr. Autorů je příliš mnoho a jsou hodně nevyrovnaní. Některé věci pak vrhají špatné světlo na celou SF tvorbu.

Kdo je ti nejvíce sympatický z poloprofesionálů či z amatérů?

Je jich hodně, kdo se mi líbí. Snad nejvíce Svachoušek, Pecinovský, ale i mnozí jiní.

Přečteš za rok hodně knížek?

Snažím se číst hodně. Když ale píšu, jde všechno stranou. Většinou čtu, když něco dokončím, jako pauzu.

Ovlivňuje Tě přečtené potom při psaní?

Některé věci mně inspirovaly. Vybrala si třeba některý moment, větu, odstavec a vedu to jinam.

Byla tu řeč o vlivu Běhouňka a jiných autorů. Kdo tě ovlivňuje nejvíc z tvého okolí?

Nejvíce snad Vladimír Kostiha a Milan Sobotík. Vladimír mi radí víc všeobecně, hlavně v oblasti slohu, (a taky mně nabádá abych nepropadal Sobotíkovi). Milan si zase se mnou sedne nad konkrétní povídku či rozhlasovou hru a šturcuje se mi v ní. Má na mém úspěchu největší podíl. Jestli někdy toho Mloka získám, tak ocásek bude patřit Milanovi.

Zmínil ses o rozhlasových hrách. Začínáš se jim věnovat víc. Jednu, kterou si napsal spolu s Karlem Kuchařem máš odvysílanou, druhou poslanou.

Ano, začíná mi to trochu víc sedět. Ta odvysílaná hra mně celkem povzbudila. Druhou mám poslanou a třetí je ve stádiu dokončení. Momentálně se nad ní urputně přeme s Milanem Sobotíkem. Tím ovšem nechci říct, že končím s povídkami.

Ale když je řeč o vlivech, které na mně působí, hodně se mi do povídek prolíná moje první zaměstnání. Pracoval jsem sedm let v ZOO, takže je tam hodně znát vztah člověka ke zvířatům a naopak. Je to poznat v Ůniku, v oné rozhlasové hře a mám teď rozepsanou povídku s tímto námětem.

Necháváš se snadno ovlivnit?

Nechci se nechat snadno ovlivnit. Například při diskusích nad povídkami se jen s krvácejícím srdcem loučím s některými větami. Myslím si, že to mám vymakané a že to tak sedí.

Hru máš odvysílanou, ale co časopisy, už jsi publikoval?

Ne, zatím jsem si netroufal. Paroan byl pro mě prubířský kámen. Až teď jsem posílal něco do Vědy a život, asi za dva měsíce bych to chtěl zopakovat, nějaké povídky leží momentálně u Kantora a Blažka.

Odvahy mi dodal třeba i Kmínek, kterého m je povídka zaujala a prohlásil o ni, že je skoro profesionální. A to píše přece jen trochu něco jiného než já. Podobně se vyjádřil Zdeněk Rampas.

Jak se ti jeví starších fanůmu?

Myslím, že zenit je za námi. Až zrajejší jsou takoví fanové a jakmile není viděto odpadají další. Ale to je dobře.

Jsi členem dvou SF klubů, ostravského a olavského. Který pokládáš za svůj domovský?

To je těžko říct, každý je jiný. Olavský je komornější, lidé se tam líp znají. Ostravský je jiný už díky své velikosti. Když jsem vstupoval do ostravského klubu, to bylo po prvním barconu, kde jsem s Karlem Kuchařem zjistil, že něco takového existuje, myslel jsem, že se tady budeme zabývat víc vlastními pracemi.

Sbíráš SF knížky?

Sbírám, i když trochu proti své vůli. Hrozně nerad se s nimi totiž loučím. Nejsem fanatik, mám asi 150 SF titulů.

Líbil se ti některý z SF filmů v poslední době?

Když se mi líbila Ikárie XB 1, na svoji dobu dobře udělaný film. Těch filmů tolik není, každý je laděný trochu jinak, takže se mi líbila jak Sexmiser, tak i Volčáček.

Jaké máš další záliby kromě SF?

Sbírám známky, chovám akvarijní ryby. Mám doma 12 větších akvárií plus nějaké ty menší. Rybek mám spoustu druhů, ale zatím marně sháním Alfa carassius multicolor dentoni. Tohle ovšem všechno trpí díky psaní.

Takže nezbyvá než Ti popřát, aby rybičky netrpěly zbytečně, aby ses toho loka brzy dočkal a nezůstalo jen u něj...

Jelikož první dvě povídky se mohli vyčtení přečíst p. čase v Kočase, kdežto na třetí se jaksi nedostalo a na víc je Milan Verner členem našich klubů, tak bychom měli upozornit na povídku Parconu 87.

Milan V E R N E R

ÚNIK

Na okraji bažiny se Karsen zastavil a zapálil si cigaretu. Teď už nebylo kam srohat. Neprodyšně uzavřený půlkruh pronásledovatelů se zvolna stáhal. Byl v pasti, z které se nedalo uniknout. Muži z Patroly svému řemeslu dokonale rozuměl. Nejpozději za půl hodiny ho dostihnou a bratřič věděl, co ho čeká. Deset let káznice, deset let dřiny v imidiových čolach na Plutu. Sen o bohatství neslavně končí.

Nervozně se zasmál, když si vzpomněl na kapitána Lafilera z Patroly. "Nechte toho, Karsene, dokud je čas," varoval ho tenkrát. "Dnes to není vhodná doba pro vaše řemeslo. Všechny známé pytláky máme neustále na šcích. Dostat vás, to je otázka času."

Byla to pravda. Za poslední tři roky značně profláky jejich řady. Na nové detekční systémy už neplatily žádné osvědčené triky a tak většina kolegů buď kutala na Plutu, anebo si našla něco klidnějšího. Jen Karsen a pár dalších ještě pokračoval.

Ceny pašovaných trofejí vylétly do fantastické výše. Stoupající riziko se muselo dobře zaplatit. Ale i tak bylo stále dost zájemců, ochotných zaplatit jakoukoliv sumu, jen aby se mohli chlubit trofejemi z Varonu či Donbornu. O tyhle zákazníky však Karsen nestál. Za peníze byl ochotný přivést třeba trojrožce z Dedosu, ale živého, ne jeho žalostné pozůstatky. V tom nikdy neustoupil. Přinášelo to více práce navíc a starosti s transportem, ale za to za ním nezůstávaly zahavené trupy zvířat.

Praskot lámajících se větviček vrátil Karsena do reality. Rozhlédl se, ale husté křoví bránilo ve výhledu. Ticho naslouchal. Byli mnohem blíž, než si myslel. V duchu viděl mechanické ohare, jak se ženou po jeho stopě a za nimi běží urostlí, pocení chlapi v modrých uniformách, vedení poručíkem Hendersonem, mužem, který po něm dlouhá roky pasce.

Hluk sílil. Karsen uchopil vak s uložnými landory a zmizel v houštinách bahenních rostlin. Zpočátku postupoval rychle. Promáčená půda, vyztužená moknícími slyšitelnými křehnutími a mladých výhonků, se jen nepatrně propadala. Sotva však pás rostlin prořídil, postup se zpomalil. Koláče mechu se pod ním trhaly a on stále více zapadával do mazlavého bahna. Číhl, že se daleko nedostane, ale chtěl co nejvíce oddálit setkání s poručíkem Hendersonem. Ani trochu nestál o to chvíli, kdy by se znovu stát proti sobě, protože tentokrát to bude on, kdo bude vítězem.

Vzpomněl si na přelícení s Jarvisem. Také jeho dostal Henderson na Termalu. Soudce hrřmal jako anděl pomsty: "Jste blázen Jarvis, že jste se pustil do tak pochybného podnikání. Dobře víte, že Termal má statut nedotknutelnosti a je nejlépe strážnou planetou. Lovit tam se rovná sebevraždě."

V tomto bodě soudce anitochu nepřeháněl. Za krátký čas chytili na Termalu Larsena a po něm i Doppa, nejmazanější pytláky z jejich branže. Nepomohla jim žádná finta, zcela zklamali i vychvalovaný měnič pachů, od něhož si tolik slibovali. A když tam potom utonul mladý Poulen, který se pokusil projít bažinami, aby unikl lidem z Patroly, začali se pytláci Termalu vyhýbat. Občas tam zaletěl nějaký mladý frajer, ale ještě dřív, než se stačil rozkoukat, seděl s náramky v hlídkové lodi a pak už jen přemýšlel, jak velký je trouba.

Statut nedotknutelnosti dráždil. Zvířata z Termalu se stala prestižní záležitostí. Ceny opět stouply. Získat landora znamenalo jako zařadit modrého Mauricia do své sbírky. A právě tato malá, roztomilá zvířátka přivedla Karsena do nasnází.

Karsen dlouho a pečlivě připravoval lov na Termalu. Plán měl propracován do nejmenšího detailu. Navýsňoval žádnou možnost, jak zvýšit bezpečnost celé akce. A teď najednou tohle! Kde se stala chyba?

Pád ho zastihl nepřipraveného. Na okamžik zmizel v odporné břečce, odkud se zoufale hrabal ven, prskající bahno na všechny strany. Z vaku se ozývalo tiché kručení. Karsen uklidňoval podrážděná mláďata, setřel nánosy slizkého bahna a pokračoval v cestě. Vzdálenost od břehu se jen zvolna zvětšovala. Jeho postup nebyl přímočarý, vedl klikatě od jednoho ostrůvku zeleně k druhému.

Okalovaná voda kolem něj byla tichá a hladká. Voda volně na hladině
nejkratší směr. Za tím se vyhoukl.

Hlasitě volání přesvědčovalo, tomu, že první muži z Patroly
dorazili na břeh. Znasobili své úsilí. Právě se bažinou až
konečně padl na ztrouchnivělý kmen, porazil se mečem a vyprávil si
odpočinek. Tady byl v bezpečí. Zářný muž z Patroly nebylo ris-
kovat svou kůži jen proto, aby ho dostihl. Dobře věděl, že jim
nemůže uniknout.

"Karsene vraťte se!" ozval hlas parůčka Hendersona.
Henderson! Možná se přejmenoval? Nebo jenom ztratil smysl?

Dlouhé, ničím narušené ticho bylo jeho odpovědí.

"Člověče, neblázněte! Zapomněl jste na Poulepa? Zařvete
jako oni! Vstávejte!"

Ale ani teď se parůček Hendersonů nezavěsila.

"Jak myslíš, Karsene, že se vrátím znovu? Já mám práci. Jsem.
Bez jídla stejně dlouho nevyžijím."

Karsen věděl, že Henderson má pravdu a věděl i to, že tu
bude čekat třeba měsíc, jen aby svého muže dostal. Indiíové
doly se přece jen občasji posílí, zašklebí se hořce nad ohmuro-
nou budoucností.

Čas jako by se tu zastavil. Břeh bažiny se proměnil na po-
klidné tábořiště. Muži hráli karty a hráli o dcerách.
Z výsadekových lodí byly dovezeny zbraně, a teď už jen zbývalo
čekat. Henderson tušil, že Karsen bude nějaký čas vadovat,
aby si před ním nezádel dokud s mu to neměl zvládnout. Roky proná-
sledující přtláky a většinou jimi opovrhující, avšak Karsen to vy-
jímka. Je sním spjatý poutem, které nedokáže ani správně nazvat.
Získal si ho nejen tím, že nastřílil svého, ale hlavně svojí odvahou
spojenou přímo s dábelskou vynalézavostí. Takový soupeř vzbuzuje
obavu, i když s ním nelze mít snůžování. Pohled na mechanické
ohře, zajišťující břeh a spokojena se namá.

Karsenovi stačilo půl hodiny, aby zregeneroval síly. Seděl
na padlém volikánu a jeho myšlenky se vrtaly vnašit k neúspěšné
akci. Ať si však namáhal mozek sebovito, nemohl přijít na žádnou
chybu. Plán, který s Dorinem sestavili byl přece perfektní.

Loď opatřená falešnou poznávací značkou oslepila sledovací družici. Zatímco si operátoři marně lá mali hlavu nad nečekaným selháním jinak naprosto spolehlivého satelitu, přistáli na Termalu. Dorin pomohl vyložit potřebné věci a v mžiku byl zpátky na orbitě. Zkoušel blikáči družici a na plný tah se vzdaloval od planety. Jeho překvapivý odlet rovněž zamítl hlasy sledovací služby.

Snaha o maximální hospoděrnost přivedla Karsena ke spolupráci s Dorinem. Dobře věděl, že většina napláňovaných akcí jde na vrub snadnému odhalení nákladních lodí. A právě tomu se chtěl vyhnout. Ze stejného důvodu si na Termal povzal žádného ze svých loveckých robotů. Mnohý lovec by nad jeho vybavením ohrnul nos, ale Karsen byl spokojený. Tím více, že jeho pytlácké výprava dostala nádech romantiky. Buďe lovit tak, jak se lovílo před mnoha léty. Lovec a zvíře, žádná technika. Dokonce se na to i těšil.

Ve smluvený čas se měl Dorin vrátit. Po výměně signálů chtěli rychle naložit, zvšš a zmizet dřív, než by se sledovací služba vzpamatovala a uvedla do pohybu bezpečnostní jednotky. Bylo to perfektně vymyšleno, ale ...

Muži z Patroly se objevili naprosto nečekaně. Jen tak tak, že jim nepadl do rukou. V poslední chvíli se vyhnul nastražené léčce a snažil se uniknout. Přes veškerou snahu však nikde nenašel skulinku, kudy by se dokázal nepozorovaně protáhnout. Smyčka se stahovala. Ponechávali mu stále menší prostor a zároveň ho vytlačovali na otevřené prostranství. V okamžiku, kdy vběhl na dlouhou, rovnou louku, ozval se za ním vítězný pokřik. Jeho pronásledovatelé ho spatřili. Uspořádali na něj štvanici a zaháněli ho do bažiny. Smečka ohařů měla definitivně rozhodnout terle souboj.

"Do hajzlu s takovou prací!" ulevil si Karsen a rázně přerušil vzpomínky. Bylo na čase dojít k nějakému rozhodnutí. Sedět jen tak nemělo žádný smysl. Zdravý rozum nabádal k návratu, ale on nepatřil k lidem, kteří se jím za každých okolností řídí. Jeho řemeslo to ostatně nejlépe potvrzovalo. Ne, iridiové doly nejsou žádoucím východiskem z této situace. Deset let je příliš vysoká cena.

Bažina před ním se zdála nekonečná. U její skutečné velikosti měl jen mlhavé představy. Pozorně si prohlížel noutěšenou scenérii a snažil se odhadnout nejbezpečnější cestu. Ještě pár metrů a zelený koberec mechu končil. Dál už bylo jen černé, páchnoucí bahno, ukryté pod mělkou vrstvou vody. Tu a tam vystupovaly ostrovy pevnější půdy, porostlé keřelinami pod bnými pozemskému rákosí a neduživými stromy. Další sloupky ostrůvků stromů, ledy snad celý leccležely v bahně a hnily.

Ztratil spoustu času než našel a upílal dostatečně dlouhou a pevnou větev. Vak s landory upevnil na záda a zlehka se spustil do bažiny. Jako alepec opatrně skrušel cestu před sebou. Věděl, že si zahrává se životem, ale žádné lepší řešení neviděl.

Větev napitá vodou jako houba brzy ztěkla v rukou. So stále větší námahou ji vytahoval z mazlavého bahna. Pokaždé, když se probořil hlouběji než čekal, cítil, jak mu jákási ohladná ruka svírá srdce a po pravdě si přiznal, že má strach. Ale vrátit se, k tomu by ho nikdo nepřimněl.

Dosažený ostrůvek mu pozvedl sebevědomí. Malé, ale pro něj nesmírně důležité vítězství v boji s bažinou. Půjde to, dokážeš to, dodával si odvalu. Několik rychlých kroků po pevné půdě a všechno začalo znovu. Bahno mlaskalo, bublalo, zkalená voda odporně páchla. Vzdálenost, kte rou dosud ur azil, byla směšná proti tomu, co ho čekalo.

Obloha se zbarvila do ruđa, jak se ohlašoval soumrak na Termalu, když se Karsen zvolna blížil k dalšímu ostrůvku. Bažina nenasytně pohlcovala jeho energii a její konec zatím tonul kdesi v nedohlednu. Pojednou si uvědomil, že mu myšlenky sklouzly na nebezpečnou půdu pochybností a obav. Tomu bylo zapotřebí čelit.

"Kdyby tě viděl Henderson, řeklby, že jsi podělaný strachom," provokoval se hlasitě. "To je ten blonitý Karsen! Jak se těší na iridiové doly!"

"Ne!" zařval. "Nemám strach! To Henderson je podělaný čmuchal!" Bylo to halasné, ale sám cítil jak nepřesvědčivé. Aby zcela zaplašil nevhodné myšlenky, začal si prozpěvovat písničku, která se zpívala při bujných pitkách po úspěšném lovu. Měla snad dvacet slok a jedna byla pikantnější než druhá.

Zrovna když vychutnával svoji oblíbenou pasáž, kde mladý kosmonaut svádí křehkou mimozemskou krasavici, ozvalo se křupnutí a větev se zlomila. Písnička rázem skončila. Karsen se bezradně díval na žalostný zbytek větve a tvářil se asi tak, jako ta krásná mimozemšťanka, když zjistila, že její láskování nevyšlo bez následků.

Ulevil si zaklením a slovně odhodil nepotřebný křesák. Zbavený opory i možnosti zkoumat dno, mohl jen doufat, že mu balžina nepřipraví další nemilé překvapení. Poslední metry k ostrůvku se zdály být nekonečné.

Ze všeho nejdříve vypustil Karsen Landory. Chvilí za ním pobíhaly, ale pak se daly do shánění potravy. "Vám je hej," pronesl závistivě. "Ale co já? Po mně přece nikdo nemůže chtít, abych se živil travou." Teprve teď zjistil, že má nehorázný. Tabulka čokolády, balíček vitamínového koncentrátu a preparát na úpravu vody, zabalené v plastickém sáčku, tvořily železnou zásobu. Doplnoval ji muž, zapalovač a vodotěsné pouzdro s cigaretama. Když k tomu ještě připočteš hodinky a osobní vysílačku, zjistil, že má u sebe celý poklad.

Snědl kousek čokolády. Do vody zkalené bahnem přidal tabletu a za půl hodiny získal zcela nezávadnou vodu. Zatím nalámal suché větve na oheň, ačkoliv by se bez něj docela dobře obešel. Nocí již jsou teplé, dravá zvěř tu není a úprava jídla také odpadla. Jenže oheň je kamarád, přítel, který potěší v samotě a pozvedne náladu. A tak se za chvíli z kupy kleslín líně plazil do výše sloup šedého dýmu. Zapálil si cigaretu a zaposlouchal se do ticha noci.

Šramot za zády ho přiměl otočit hlavu. Jen stěží rozpoznal strnule stojící Landory, neúvěřivě hledící na oheň.

"Tak pojďte, kluci", zval je vlídně, ale Landory se nehýbaly. Strach z ohně byl příliš velký.

Karsenovi se počala klížit víčka. Pohodlně se natáhl, prázdný vak složil pod hlavu a zavřel oči. Ještě než usnul, ucítil, jak se k němu přitiskla živá tělíčka. Mláďata si přišla pro trochu tepla a jistoty. Pohládl jemné kožíšky a okamžitě usnul.

Probudil se do překrásného rána. Dlouze zívyl a s rozkoší se protáhl. Bolest namožených svalů mu připomínala návaly minulého dne. Rozhlédl se kolem sebe a hledal landory. Malí nezbedové zaračně zmizeli. Přemýšlel, že se nejlépe vydá za potravou, a tak se rozhodl posnítat též. Pár tablet vitaminového koncentrátu zapil vodou a tam byla grádová odhyzda. Po tomhle rozhodně nezticustnu, zatvářil se kysele, neboť cítil, že žaludek má proti takovému stravování oprávněné výhrady. Těšil si to vynahrádím, jen jestli mi Henderson nevybral spížírou. Tahle myšlenka ho znepokojila, ale pak návl bezstarostně rukou. Nevěřil, že by mohl mít až tak velikou smůlu. Muži z Patricia jeho tábor určitě objevili, v tomhle bodě si Karsen nedělal žádné iluze, ale stále měl v ruce ještě jeden trumpf: rezervní zásobárna. Při každé akci vyhledal v bezpečné vzdálenosti druhý úkryt a tam uložil část potravin a nejdůležitější věci. Nejednou se mu to vyplácelo a tak doufal, že i nyní najde záložní skladiště neporušené.

Uřízl si pružnou větev a šel se podívat po landoroch. Původně je zamýšlel nechat na ostrůvku, ale potom si to rozmyslel. Potřebují velké louky, vyhráté skály a čisté potůčky. Tady by žili jako ve vězení. Špičková voda mu prozradilo, kde je má hledat. Zapískl. Přiběhli celí zmáčení a otírali se mu o nohy. Projev důvěry bylo nutno oplácet. Usedl na zem a začal se s nimi škádlit. Převracel je na záda, šimral se měkkém bříšku a pod krkem až kvičeli blahem. Mláděům se hra zalíbila. Špičkali po něm a snažili se mu olíznout ucho nebo nos. Pro tuto chvíli byl zapomenut Henderson, hlad i močál. Z Karsena se stal malý chlapec, který byl z celé duše šťastný.

Krátká chvíle štěstí byla vzápětí vystřídána pernou prací. Bažina o návštěvy nestála a dávala to plně najevo. Zrádných míst, kde zmizela celá větev, aniž narazila na pevný prvek ad přibývalo. Musel je obcházet velkým obloukem a pomalý postup se tak stal ještě pomalejší. Netroufal si odhadnout, jak dlouho mu potrvá cesta, věděl jen, že nevede zpět. Jediné čeho byl ušetřen, bylo to, že se na Termalu nevyskytoval téměř žádný obtížný kmyz. Žila tu sice pestrá plejáda brouků, motýlů a vášek, ale zcela chyběly roje krvežíznavých komárů, ovádů a jiných létajících a písků, jež by mu z cesty v bažině učinily pravé peklo.

Umorné místo nabíralo k tomu s ohrožením nabídnouto jeho pažbík. Strach, který se zachytil drápkem, začal vystřikovat rážky. Nečekaně mu před očima vystala představa topícího se Poulena, v celé své hrůzné děsivosti. Doživila se hluboké krize.

Bledý, spocený Karsen stál na místě, neschopný sebemenšího pohybu a stěžka dýchal. Žálo se mu, že se propadá stále hlouběji, že se dusí bahnem. Rozkřičel se úzkostí a děsem z ohavné smrti.

Trvalo dlouho, než se natolik uklidnil, aby mohl pokračovat v cestě. Ze všeho nejvíce teď toužil po kousku pevné země, kde by se nemusel obávat o každý krok. Potřeboval si odpráchnout. Zatímco tělo celkem úspěšně odolávalo fyzické námaze, nervová soustava se ukázala být mnohem zranitelnější. Chováš se jako hysterická ženská, pokáral se, když mu otrnulo.

Další místo, které musel obejít, uváděl záplavou naděvek. Čas kvapil a přiváděl ho do svízelné situace, protože nikde neviděl ostrůvek, kde by mohl přenocovat. Jen tak tak, že znovu nepropadl panice.

Červánky proměnily bažinu v bizarní krajinu, z které dýchovalo ze všech stran nebezpečí. A tak Karsen s povděkem uvítal padlý strom. Probítno na vlhkém kmenu nebylo sice nijak příjemné, ale lepší útěšitě v tmě nebylo. Usadil se co nejpohodlněji a pustil landory. Hunaté kuličky vzrušeně pobíhaly sem a tam, marně hledaly něco na zub a nespokojeně vrčely.

"Co se dá dělat, kluci, dnes máte půst. Ostatně přežívání není zdravé," dělal jim osvětu, sám bledavější než všichni landoři na Termalu dohromady. "Zítřak," sliboval jim, "jak dorazíme k prvnímu ostrůvku, pochám vás namlábnout."

Jenže landory tyto argumenty evidencně neuspokojily. Knířeli, vrčeli, lísali se a žádostivě se dívali na svého edotativního cohrače. Karsen nejprve bručel něco o nenažrancích a později o starém pitomci. To první patřilo landorům, to druhé jemu, protože nakonec jim dal sežrat poslední kousek čokolády. Mláďata se k němu tulila, jako by ho znala odedávna a jemu pojednou zvlhly oči. Zapálil si cigaretu a začal nadávat Hendersenovi.

Sotva se trochu nasmýkla, vydal se Karsen na cestu. I třech hodinách mohl svůj slib landorům splnit. Sám padl do trávy a usnul ještě dřív, než malá zvěšedla očichala první strunu.

Krátký spánek náhle zahnal únavu. Landorři se opět ocitli ve vaku a Karsen bez náckání vyrazil.

Byl už dost daleko na cestě, než si uvědomil, že dno bažiny je pevnější. Stále častěji také měl nepatrné machové kopečky. Nehodil se sice k odpočinku, ale přesto je uvítal s radostí, neboť znamenaly jednu důležitou věc: blížil se břeh.

K večeru zahlédl přes křoviny již lokalskou vegetaci. Za dvě hodiny mohl být z bažiny venku, ale nechtěl zbytečně riskovat. Zůstal na kamenitém pahorku a snažil se usnout. Blízkost břehu byla však příliš vzrušující. Dlouho se vrtěl a převaloval k hluboké nespokojenosti landorů, kteří se k němu tiskli.

Karsen se probudil s výbornou náladou, kterou nemohl pokazit ani svíravý pocit hladu. Rebelující žaludek osídlil vodou s vitaminy a pln elánu zamířil k vytrouzenému břehu.

Naposledy mu bažina ukázala svou sílu, když se nečekaně probořil až po pás. S námahou, centimetr po centimetru, se drápal ven. "Bylo by hloupé, zařvat těsně před cílem," zašeptal hlasem poznamenaným strachem a znovu se plně soustředil na cestu.

A najednou stál na pevné zemi. Ohlédl se a ještě hlouběji si prohlížel bažinu, jako by stále nemohl uvěřit, že to dokázal.

Čekal ho dlouhý pochod, ale mnohem rychlejší a bezneklonější. Velkým obloukem se musí dostat k rezervnímu skladišti. Tam se dá do pořádku a pak se pokusí zjistit, co podniká Henderson.

Zablácena postou se rychle a lehce bezklonově posturoval lesem. Karsen se zatím nemusel obávat mužů z Patroly. Pokud neobezdili tento břeh, nebudou na něj čekat ani v lese. Henderson zřejmě nepočítal s možností, že projde bažinou, a to byla velká výhoda. Stejně by rád viděl, jak se zatváří, až zjistí, že jsem opět unikl.

Výstřel a vzápětí další.

Karsen sebou praštil na zem. "Henderson" vydechl udiveně, ale následující kancnáda ho vyvedla s myslí. Tohle nebyly zbraně mužů s Patroly ani jejich styl. Kolegové uvědomil si se smíšenými pocity. Byla to neuvěřitelná náhoda, překvapení, které rozhodně nepatřilo k těm příjemným. Jak mohli nepozorovaně proklouznout na Termál? Nečekané setkání znamenalo ovšem nové nebezpečí. Kdo ví, jestli už v tuto chvíli po nich nejdou "modráskové" a on je tak blízko. Dostal jsem se do pěkné bryndy, myslel si. Musím k zásobám a tihle se tu chovají jako na knížecím honu. Ukázalo se jim je stejně tak nebezpečné, jako se zeptat Hendersona, kolik je hodin.

Prekérní situace na čarách ochromila jeho rozhodnost, ale další výstřel zapůsobil jako šlehnutí biče. Opatrně se plížil k místu odkud se ozývala střelba. Nejprve chtěl zjistit, s kým má tu čest.

První vizitku našel o pár metrů dále. Mrtvé zvíře. Mladý kus, jehož trofeje neměly pro pytláky cenu. Druhý ležel opodál a pak uviděl další. "No těbůh," vyhrkl překvapením docela nahlas. "Henderson se pomine, až to uvidí." Zatím se doplížil na kraj lesa. Střelba ustala a tak si dával pozor, aby ho nezablýdli. Pomalu šel rozumnou větve. To, co uviděl mu málem vyrazilo dech.

Deset metrů před ním si bezstarostně debužirovali dva muži, zatímco jejich lovečtí roboti hlídali stádo uvězněné v úzké úžlabině. Zvířata byla v pasti. Úžlabina končila příkrou stěnou a tvořila jakousi kapsu. Karsen napočítal dobrých tucet složených kusů, které nemohly přinést žádný zisk.

Zmateně pobíhající stádo se pokusilo prorazit, ale roboti byli na místě. Ani jedno zvíře neuniklo.

"Dělej, Miku," řekl jeden z mužů. "Dáme se do toho!"

"Klíd. Frede, za chvíli je vyřídíme."

"Jsou neklidní, cítí krev," zabručel Fred a sáhl po láhevce.

Teď už Karsen věděl o koho se jedná. Dobře znal bratry Stounovy. Byli to lovci, ale střelci. S oblibou stříleli po všem, co se hýbalo.

Z úžlabiny se ozval rachot padajících kamenů. Skupina gazelců vedena statným vůdčím se snažila zdolat strmou stěnu.

"Tak tohle jím zarazím!" vykřikl Fred a začal střílet. Dva, tři kusy padly na zem a bezmocně se zmítaly.

"Doraz je, Frede."

"Však nám neutečou. Stejně je všechny dostaneme."

Karsen ani nevěděl, jak zmáčkl tísňový signál na osobní vysílače. Neuvažoval, co se stane s ním, cítil jen, že za každou cenu musí zabránit tomuto masakru. Za několik minut bude mít Patrolu na krku. Ještě se mohl pokusit utéci, využít zbylý čas k získání malého náskoku, ale dobře věděl, že na další honičku mu nezbývají síly.

"Musíme se rozloučit, kamarádi," řekl Karsen landorům. "Bylo nám spolu fajn, ale teď se podstatně změnila situace. Vy budete volni a já za mřížemi," zazněla mu hořkost v hlasu. Mláďata se k němu lísala dychtivá pohlazení. "Tak běžte, fešáci, nebo vás Henderson zatkne pro spoluvinu." Landoři se však nehýbali. Teprve, když zvýšil hlas, váhavě, jako by nechtěně se vzdalovali.

Karsen usedl na kámen a čekal.

Mik ještě neskončil s jídlem, když se objevily vážky. Rychlé výsadekové čluny s břichem plným mužů s Patrolou. Lehce dosedly opodál a modré uniformy se rozběhly k nim s poručíkem Hendersonem v čele. Zděšená bratrská dvojice se ani nepokusila utéci.

Karsen počkal, až byli pytláci odvedeni a teprve pak zamířil k čekajícímu Hendersonovi. Zablácený, hladový a polapený, ale nikoliv poražený.

A tu se stalo něco, o čem si ještě dlouho vyprávěli příslušníci Patroly. Neúprosný Henderson vyšel Karsenovi vstříc a nabídl mu pravici. Dlouze si stiskli ruce a společně vešli do lodi.

Na tomto místě předkládáme již zmíněnou přednášku
Jaroslava V E I Š E ,

PROČ NEMÁM RÁD SCI-FI

Když jsem loni skončil v Pardubicích s proslovem, který měl k přednášce, jak byl v programu označován, hodně daleko, řekl jsem si, že to bylo naposledy a že na těchto setkáních nebudu mluvit vůbec, nebo jen když budu tázán, případně když někdo bude tvrdit něco, co je mi kór proti srsti. Už loni jsem totiž měl pocit, že vlastně nevím, co bych měl vyprávět shromáždění lidí, kteří se o science fiction zajímají mnohem víc než já a tudíž o ní v jejích všemožných podobách taky vědí mnohem víc než já. Jenže potom mi zavolał Zdeněk Rampas, že už musím coby porotce číst povídky, které přišly do soutěže a že taky samozřejmě pronesu nějakou řeč, jako že se s tím počítá. Já s tím sice nepočítal, ale Rampas řekl, že to prostě jinak nejde, že ráno pronese Ondřej Neff - jako vždycky - podstatnou a důležitou přednášku a večer, že se vyhlásí výsledky - taky jako vždycky - a že tu dobu mezi tím ještě třeba nějak vyplnit. Čímž mi dal najevo, že jsem něco jako časová plomba.

Řekl jsem mu, že mi science fiction leze na nervy a že už ji ani vlastně moc nečtu a takdál, což říkám už dlouho, a Rampas zase řekl, že to nevádí, a ať tedy mluvím o tom, proč nemám sci-fi rád, a já už se na nic nezmohl a zachoval jsem se jako docela všední alkoholik, to jest nedokázal jsem odmítnout a slíbil jsem vše, jen aby mně už dál nepřemlouval. Pokud jde o alkoholické chování, mám na něj trochu právo, protože jsem jednou stál modelem - vlastně ležel hlavou na stole - na titulní snímek knihy o problému alkoholismu, která se jmenuje "Třináctý stupeň blaženosti" a vydali ji v nakladatelství AVICENUM. Na ten snímek jsem ovšem ležel modelem zcela střízlivý a zdarma a říkám vám to jen proto, abyste viděli, že se sci-fi zajímám tak málo, protože mám spoustu jiných zájmů a koníčků. Ale to je jen na okraj, snad abych se vrátil k tomu podstatnému, to jest proč vlastně nemám rád sci-fi.

Na otázku, proč člověk nemá rád něco, co si sám vybral, co občas dělá, se odpovídá dost špatně. Když začnete rozebírat příčiny své averze, zjistíte, že svým způsobem jde o prokotiny, které asi nejsou dost podstatné a důležité a někdy dokonce dojdete ke zjištění, že to, co nemáte rádi, naopak docela rádi máte, nebo přinejmenším snášíte. S něčím takovým zřejmě kalkulují soudci při rozvodech. Zkušeni rozvodoví borci vyprávějí, že v podstatě o nic jiného nejde, a že se občas podaří, aby se ti dva nerozvedli.

Já se tedy se sci-fi taky rozvádět nechci, to ne. Ale možná, že by mi prospělo to, co u nás taky kdysi bylo a čemu se v angličtině říká, že lidé jsou na nějakou dobu separated, tedy žijou odděleně a pak se zase k sobě vrátí. V podstatě to s mou nechutí ke sci-fi je asi tak nějak podobně, prostě bych si od ní chtěl odpočinout.

Ale co mi na ní tedy tak vadí. První důvod by se dal asi nazvaat, že když je něčeho moc, tak je toho příliš. Vám se to teď asi bude zdát směšné, protože si pořád myslíte, že je u nás sci-fi ještě hrozně málo a mělo by se jí vydávat víc a víc. A když vám řeknu, že třeba ve Spojených státech vyšlo v roce 1985 celkem 1332 titulů science fiction, z toho 715 zcela původních a zbytek reprintů, tak si budete myslet, že jsem se zbláznil. Jenomže mně vůbec nejde o počet titulů, ale o to, že najednou přišla doba, kdy se sci-fi stalo něco jako myšlenková - nikoli slovní fráze. Listujeme novinami nebo časopisy, koukáme na televizi a když nám tam chtějí říct o něčem, co mělo být jinak nebo se nějak výrazněji změnilo, tak hned je to sci-fi. V nějakém klubu mládeže se začne scházet pár kluků, kteří se učí programovat na Spectru a snaživý reportér hned napíše sloupek o tom, že to je science fiction ve skutečnosti. V nové pradlence mají nejen pračky ale i sušičky a dělají to na počkání a je tam čisto a hned si máme, podle televizního šotu, připadat jako ve sci-fi. Prostě tu nějak splynul gramatický čas budoucí, nikoli možnosti budoucnosti jako takové se science fiction a ta to teď donáší.

A přitom je to paradox, protože ty časy, kdy hlavním smyslem a oprávněním existence science fiction byla prezentace vědeckotechnického pokroku, jeho výhod, jeho bezpochybnosti, jsou už dávno za námi. Současná science fiction si všímá mnohem víc úskalí budoucnosti než jejích krás a taky se jí víc bojí, víc o ní uvažuje kriticky, ale to konsekvencí víte sami. Dalo by se prostě říct, že se tu zase jednou společenské vědomí poněkud opoždí za skutečností.

Tohle se týká lidí mimo společenství science fiction. Mně ale vadí i některé rysy, které jsou často typické pro lidi, kteří mají science fiction rádi nebo jí rozumějí. I doktor Plzák by vám asi řekl, že není nejhlupší, když je lásky moc, když nám brání najít si dostatečný odstup od předmětu své adorace, že se pak na něm můžeme stát závislí. Všechno, co se potom daného předmětu dotká, se stane naječnou děsivě vážné a mám dojem, že kdyby science fiction měla nohy, tak by od těchto obdivovatelů co nejrychleji utekla. Já si vždy myslel, že podstatné je projednávat nevážně i věci vážné a že jestliže sci-fi něco škodí, pak je to, když sama sebe bere příliš vážně, vždy a za každých okolností, což platí nejen o sci-fi jako o tvorbě, produktu, ale i fandemu jako takovém. Je v tom, alespoň doufám, hlavně projev jeho nedospělosti - tím myslím nikoliv fyzickou nedospělost lidí, kteří ho tvoří, ale jeho nedospělost kolektivní, snahu po organizovanosti, sešikování se pod jejím praporem a bojem za rovnoprávnost. Tohle všechno tu před těmi deseti, patnácti lety, když jsem se tímhle typem psaní začal zabývat, nebylo. SF byla obskurní záležitostí, slovo fandom by si lidé spojovali tak s Fantomasem a nebylo se zkrátka čím chlubit. Přišel jsem tenkrát za doktorem Nesvadbou a chtěl s ním udělat rozhovor pro noviny a on hned poznal, neboť je psychiatr, že to taky zkouším psát. Já to ovšem zapíral, nacož on byl od pacientů určitě zvyklý a zcela jistě se náramně bavil. Každopádně já se taky bavil, když jsem to psal a vůbec jsem netušil, že tím co píšu, přináším nějaké poselství o budoucnosti a že to mám brát vážně.

Poprvé mě varoval nějaký mladík, který ze mnou přijel do Prahy až o několik z Městyň. Přišel z redakce Sedmičky, kde jsem pracoval a zeptal se mě, co jsem je nou svou povídkou myslel. Přiznávám se, že mě hrůzně vyděsil, protože jsem to dost dobře nevěděl, napsal jsem ještě příběh, kterým jsem hodlal pobavit nejen sebe, ale i pár čtenářů a tak jsem mu to taky upřímně řekl. Taky jsem se mu jenkrát přiznal, že jsem měl i radost z hororáře, který jsem psal, a tím jsem prozradil, že jsem byl, jak se dnes říká, hmotně zainteresován. K poselství, že mladík z té povídky vyčetl, jsem se nehlásil. Když mi ostatně potom přečetl něco ze své, podle jeho názoru mnou inspirované tvorby, vyděsil jsem se ještě víc, protože se to tam hemžilo mystikou, existenciálním a volbou mezi typy sebevraždy. Nakonec, když ten dobrý hoch zjistil, že ze mě přiznání nedostane, začal si trochu stěžovat, že jsem ho podvedl, on že kvůli mě projel půl republiky a vzal si dvůr dovolené, aby se dozvěděl, že jsem to nemyslel vážně. Takže jsem si poprvé uvědomil, že to co píšu, na lidi působí nejen tak, že se tím baví, ale že o tom i přemýšlejí. Což by nevadilo, spíš mě děsilo to, že to na ně působí jinak, než jsem vůbec zamýšlel. V praxi jsem se dozvěděl to, co jsem se později dočetl v teorii, že totiž science fiction je především literaturou idejí, myšlenek.

Jistě, myšlenky. Mají být živé, aby vůbec stály za sdělování. Ale musí je sdělovat taky živí lidé nebo chcete-li živé postavy. A postavy jsou další záležitostí, kterou na sci-fi, nebo přesněji na spoustě sci-fi prací, nemám zrovna rád. Pronášejí velké, vznešené a významné myšlenky za kterými si nedokážu nikoho představit. Za literární postavou si však musím představit život, se kterým se buď mohu ztotožnit nebo taky nemusím. Možná, že jsem pravejednoduchý čtenář, ale síla literatury je podle mého názoru především v tom, jak živou dokáže autor vytvořit postavu, nakolik mi umožní vstoupit do příběhu prostřednictvím svého čtenářského prožití. To platí i pro science fiction. Když jsem o myšlenky, tu neobstojí. Nezáleží na tom, zda se příběh odehrává za sto, za tisíce let, na Marsu či jinde.

Ale problémy jeho hrdinů musí být i nými, čtenářovými problémy - nebo se jimi musí stát. Pro autora to znamená, že někde na počátku musí být zase živý člověk, o kterého mu jde, o kterém píše, a ne abstraktní, byť sebevýznamnější myšlenka. Když jsem začal psát povídku, kterou považuji asi za nejvydařenější ze všech, které jsem udělal, totiž "Šest měsíců in ulna", neměl jsem vůbec na mysli extrapolovat vývoj militantního islamu či důsledek pokroku medicíny, která umožní odnímat a zase implantovat koně tiny. Na samém počátku jsem myslel na cikánského kluka ze Žižkova, který přichází do života s- stigmatem svého původu a který má pramalou šanci překonat bariéry, jimiž je determinován. A myslel jsem taky na tisíce kluků a holek, pro které se právě svou nesmyslnou náhlou smrtí stal John Lennon přes noc symbolem pravdy mnohem silnějším, než si kdy dokázal kdo předtím představit, poselstvím silnějším než stovky stránek teoretických spisů a projevů. To, co jsem potom napsal, byla jen metafora, která až se odehrává v jiném čase v jiho-východní Asii, vychází vlastně ze dvora starého činžáku, dejme tomu na Praze tři anebo z hřiště mezi paneláky, zkrátka z toho, v čem žijeme. Odraz nebo extrapolace problémů dneška je alespoň v mém pojetí smyslem science fiction, která má mít právo na existenci. Samozřejmě, nemusíte se mnou souhlasit, ale já nepovažuji za smysluplné zabývat se obecným a vzdáleným řešením galaktických peripetií, pokud se v nich nebudou odrážet prkotiny a maličkosti dneška. Což mi trochu připomíná historku, kterou mi vyprávěl jeden kamarád, který se občas novinář účastnil sezení v jedné protialkoholní poradně, kde paní doktorka paskovala jednoho pacienta, který se po vyléčení opět navrátil do její péče. Seděla tam a četla z těch zápisů, co jí s pacientem orgány dodaly a říkala: Jak tady čtu, pane Nováček, hned když jsme vás pustili, začal jste chodit po hospodách na Klatovsku a přesvědčovat lidi, že pít se nemá. Jenomže jste se nám přitom vždycky opil jako Dán. Ale to já po vás přece nechtěla, abyste šířil abstinentsní osvětu. Vy jste prostě neměl pít sám.

Začal jsem s tím, že v vážném ráci můj román nerázně a nějak se mi to vynklo z ruky. Každopádně mi to připomnělo další věc, která mi na naší sci-fi tak trochu vadí. Teď ramám na mysli fandom jak celek, ale tu část, která píše.

Jsou to problémy parodie a metafory. Pokud jde o ten první: někdy mě děsí, jak často se u nás autoři pouštějí do parodování něčeho, co sotva někde přečetli nebo viděli a čemuž možná ani moc dobře nerozumějí. Vždycky jsme si zakládali na tom, že máme smysl pro humor a díky humoru dokonce moderní česká literatura pronikla do světa - viz Haškův Švejk. Česká literatura proniklo do světa ovšem taky díky science fiction Karla Čapka, byť ji v oné době takto nikdo neoznačoval. Ovšem klyž se obojí spojí a začne dělat doma, ukáže se, že spousta toho, co chce být humorným, je postaveno jen na parodii. Je to tak - prozatím u nás máme hodně málo dobré klasické science fiction, avšak parodií na ni máme dost a dost. Teď nemám na mysli parodie neúmyslné dané kouzlem nechtěného - a i takových je dost. Ale i tak se nelze zbavit dojmu, že u zrodu nejedné parodie stojí vypravěčova neschopnost napsat příběh v podobě klasické. Na druhé straně je nutno přiznat, že tohle není výsadou science fiction, a že ve vytváření parodií na něco, co pořádně sami nedokážeme, máme slušnou tradici, tedy v umění. Podívejte se třeba na western, který dobře rozhodně natočit nedokážeme - a přece tu vznikla skvělá parodie, Limonádový Joe, která rozhodně svět obohatila. Jenže tvůrce Limonádového Jose Jiří Brdečka přece jen klasický western dobře znal a navíc měl schopnost intuice, tvůrčího ducha, což není vlastní každému z těch, kdož zejména v amatérské science fiction tak rádi parodují.

Druhým problémem je podstata metafory, jíž se science fiction vyjadřuje a jejíž problematiku si myslím, ne vždy uvědomujeme. Soudil jsem, a dosud soudím, že science fiction je stejně jako veškerá literatura, především metaforou skutečnosti, byť k tomu využívá možností metaskutečnosti, jakési fiktivní reality. Ovšem vždycky jsem taky rozeznával dvojí metaforu. Ta první, která mně pokaždé okouzlí a které sám pro sebe říkám metafora přirozená, je taková, která bleskne hlavou dřív, než doopravdy pojem. Či to, co chci, uchopím.

... , přestože bychom mohli být v pokušení tvrdit, že to je jen
 jenová lavěnkosor však není výlohyv mešvo. Vyřizel invitiit la
 Dalo by se říci, že její přelomová chvíle nastala v roce 1968, kdy
 první pohled skutečnost spleť a teprve pak uvádějí domněnky a
 to doopravdy. Máme tu tedy blíže k intencím než k analýzám skutečností
 než ke vědě, i když jedno nevylučuje druhé. Taková metafora
 může někdy i trochu pokulhávat, a přece zůstane krásná a žá-
 dující jako slečna de la Valliere.

Mnohem častěji všem narazíme, zejména ve science fic-
 tion, na metaforu druhou, pracně vymyšlenou a upocenou, že
 je nám jí až líto. Řadí se bolestně tak, že její tvůrce si
 nejprve řekne, co chce básník - tedy on - říci a naplňuje
 si, jak toho dosáhne. Vybere si přesné pojmy a teprve potom
 se začne trápit nad jejich metaforickým vyjádřením. Nemůžu
 si pomoci, ale i když to vymyslí sebelíp, pozná se to, tahle
 metafora, byť má obě nohy stejně rostlé, chodí pořád stejně
 ztěžka.

Obávám se, že tenhle typ metafory - chápej science fic-
 tion - je u nás pořád jako doma a dělá si pohodlí. A náramně
 se hodí do krámu těm, kdo vlastně vůbec o science fiction ne-
 stojí nebo kdo jí závidí čtenářský zájem.

Co dál mi ještě na science fiction vadí? Nejsem si jistý,
 jestli všechny ty ceny mají skutečně své oprávnění. Na to, ja-
 kou máme produkci a o čem lze stále diskutovat, se mi jejich
 počet zdá až dost. Spíš mám dojem, že se tu projevuje naše ná-
 rodní vášně podobné akce pořádat, kombinovaná se snahou dohnat
 svět, kde se pořád něco podobného děje. To ovšem neplatí jen
 o science fiction. Myslím, že kdyby se sečetly všechny soutě-
 že zpěváků a akce patřící velikánům, kteří se někde narodili
 nebo tam studovali - vůbec, jaktože ještě není celostátní ak-
 ce Čapkovy Malé Svatonovice - asi by z toho šla hlava kolem
 a nejevila by se tak absurdní myšlenka, kterou vymyslel pří-
 tel Burian, že tu totiž chybí setkání, které by se jmenovalo
 Freudův Příbor a jehož mottem by bylo, že nelze zcela vylou-
 čit situace, kdy může doutník ve snu viděný znamenat skutečně
 doutník.

Zmínil jsem se o světě, kde se pořád něco děje, a to mi
 připomnělo knížku Briana Aldisse - "Flám dlouhý trilion let",
 což je rozšířená verze "Flámu dlouhého miliardu let".

Na samém závěru tam uvažuje Aldiss o výhledech science fiction a já si dovoluji ve volném překladu dořizovat pár útržků z té úvahy, snad pro srovnání s problémy našimi.

Kam směřuje tahle dlouhá cesta na křižlech pokroku, ptá se Aldiss. Někam to krajů tmy a věčného chladu?

Jedno je jisté. SF dneška je průmysl, ne literární žánr. Nikdy se už nevrátí tam, odkud vzešla na stránky brožur a sešitků za pár šestáků.

SF se rozroetla do mohutných rozměrů, možná i větších než na které má. Narcotilo jí sebevědomí a to jistě míry i schopnost vidět sama sebe kriticky. A dokonce ještě vedle odvozených děl vznikají věci nové a zajímavé.

Nedošlo k tomu, co jsme se domnívali v šedesátých letech, že se totiž science fiction stane nejvýznamnějším vyjadřovacím prostředkem nových mladých autorů. Zato se rozvrtvila, vedle té, která si klade vysoké čtenářské nároky, je tu i science fiction, na níž se shlíží shora. Lze očekávat, že koncem století se tohle schizma ještě prohloubí, což se neobejde bez spousty trpkostí a vražedných půtek. Všichni budou tvrdit, že právě oni představují ten správný směr, tu opravdovou science fiction. Každý tvar bude mít své favority, kritiky i časopisy, přijde den, kdy vznikne i něco jako salón science fiction (vidíte, tady Vojtěch Kantor dneska svět předběhl).

Vyroste nová generace gigantů, kteří nahradí dnešní Silverbergy a Wolfy a budou dostávat ještě vyšší honoráře. Vyroste i nová generace feministek, které budou prostřednictvím metafory science fiction přinášet ještě zralejší a hlubší pohled na ženská témata.

Vzhledem k tomu, že lidská nátura je, jaká je, vyrostou zase individuality, které budou stát proti proudu. Pohled na vědu jako na věčnou záhadu bude mít své zastánce stejně, jako názor, že jde spíše o dobývání jejích tajemství. Budou obrazoborci jako dnes Harrisoni a Sheekleyové, Vonneguti a Tessingové budou přesahovat hranice mezi žánry. Pokrok budeme oslavovat i kritizovat, obojí s vědomím, že ve jménu raket, startujících do vesmíru, padají lecy.

Na masovém trhu se dnes od času nějakou náhodou uchláchlil něco co pro něj vůbec nevzniklo. Dají se budou vyprávět příběhy.

Samozřejmě, že se vše závisí na tom, zda bude svět dál ekonomicky stabilní a zda dál dokáže balancovat na jaderném laně nad propastí. Zoran posledního soudu už existuje, rozsetá v podzemních sílech, plující pod mřížkou hladinou na palubách atomových ponorek. Pár let před koncem tisíciletí nás vystaví zkoušce, v níž se pozná smysl lidských dějin.

V letech, která přijde, musíme očekávat i další techniky, jimiž budou putovat informace. Odolají vůbec knihy radikální změně způsobů, jimiž se dnes bavíme a zdrojům poznání i zábavy. Jež se sebe nechávají působit? Jisti si můžeme být jen s tím, že na tohle téma už určitě někdo napsal nějakou povídku.

Science fiction už dnes ukazuje světu i jeho očklivou a proradnou tvář, nejen to, co nás čeká krásného. Dnes a zítra je důležitější než kdykoli dříve, aby v tom pokračovala, aby dál zvažovala klady a zápory toho, čemu říkáme pokrok, aby uvažovala o krizích a sama se v krizích ocítala. A můžeme-li jí něco přát, pak aby byla co nejdokonalější - ale zase ne tak úplně dokonalá.

Možná, že takovou science fiction budu zase mít rád i já.

A pokud chcete opravdu vědět, proč nemám sci-fi rád, pak je to proto, že ve čtvrtek jsem opravoval zámek oá auta, kde se mi ulomil takový kousíček umělé hmoty za šedesát halířů, který není k dostání a tudíž jsem jej musel vyrobit téměř rukama z držátka od sedníku, který jsem koupil za sedm dvacet. Když jsem byl v nejlepším, šel kolem soused Příhoda a pravil: "No jo, pane Vejs, všechno není jen samá sci-fi." I když jak mně tak napadá, ta chyba zřejmě není ve sci-fi, ale v něčem jiném.

Při Salónu Vojtěcha Kantora, se na pódiu vystřídali někteří velikáni, jako je Josef Fojnovecký, Miroslav Holub a Vladimír Chrástina.

"Proslov" posledně jmenovaného si nyní můžete přečíst.

Vladimír C H R Á S T I N A

Sníme nebo bdíme? Co říkáte přátelé? Rád bych se pokusil tento gordický uzel rozetnout - jestli dovolíte.

Připadá mi to už velice dávno, jako v jiném životě, co jsem poprvé zažil, jaké to je, když se jednomu překulí padesátka. Přispěchalo mi tenkrát kondolovat několik starých přátel a pár mladších kamarádek. Otevřelo se šumivé víno a bylo veselo kyselo hopsasa hop, a jak už to při pohřbívání nenávratně minulých roků bývá, bylo vzpomínáno taky mladých let a starých lásek a nakonec se začal přetřásat choroby. Byli jsme tam vesměs samí padesátníci - mimo děvčata, přirozeně. No a všichni ti dříve narození si začali unizeno stýskat jak je zvolna ale jistě po padesátce opouští zdravíčko, jak se na ně hrne jeden neduh za druhým. Doyen naší společnosti posléze rezolutně prohlásil: "Zkrátka a dobře, starouši, buďte připravený na to, že když se chlap po padesátce ráno probudí a nic ho nebolí, je mrtvý."

Přijímám takové řeči s pobaveným úsměvem. Musím však zkroutěně přiznat, že mi ta veselost nadlouho nevydržela. Už druhého dne mně totiž uškl houser, nebolí ústřel, odborně ischiās. Koho tato zdravotní potíž už někdy postihla, ví co je to za kříž.

Ono to časem přejde, dyckinky jsem se ze všeho vylízal, utěšuju se.

Ano, vylízal jsem se z toho, ale sotva jsem zakroutil houserovi krkem, vzala mně šestka vlevo nahoře. Dosloužila.

Co se zubem starým půl století; ven s ním, říkám si.

Ženže tím to nemělo skončit. Krátce nato mi dosloužilo koleno, co mi ho kdysi v mládí prošlápl při fotbale jeden nekompromisní bek, potom dosloužila pravička na tenisový locket, a na řadu přišly vnitřnosti: žlučník, ledviny, játra.

Zkrátka, rozbolel se mi postupně celý člověk. A po ránu bývalo nejhůř.

A pak jednoho krásného jitra prociťnu a nebolí mně nic. U postele mi stojí dva páni v bílém. Nikdy dřív u mne nikdo ráno nevstával.

Ptám se jich, co se děje.

"Nic zvláštního," povídá jeden z těch bělokabátníků a sundává mi z hlavy jakási sluchátka, nebo co to bylo. Když s tím byl hotov, dodal divným neúčastným tónem: "Je konec, vážený."

"Konec čeho?" ptám se.

"Konec iluze, přece," objasňuje jakoby nic ten druhý.

"O jaké iluzi to mluvíte?" žasnu. Ničemu nerozumím.

"No dobrá, když to chceš slyšet naplno, tedy je konec snu," protáhl nakysle.

Odmítavě vrtím hlavou. "Já sny nikdy nemívám," namítnu chabě.

"No právě. Vypůjčil sis u nás jeden," vysvětluje ten první. A hned doloží: "Je to totiž náš džob. Jsi v půjčovně snů a iluzí, tak se už konečně prober!"

Probral jsem se. Začalo mi pomalu svítat. Vzpomněl jsem si, že jsem tenhle podnik navštívil proto, abych zažil jaké to bývalo v dobách, kdy se ještě umíralo. V dnešní době, kdy se žije věčně, je hlad po iluzích veliký. Jak vím, většinou si lidé nechávají zdát toušky po hvězdách, jiní zase chtějí prožít Velký třesk, nebo aspoň velkou lásku, nebo pád do černé díry, zkrátka cokoliv co plaší naši nesmrtelnou nudu. A já si usmyslil prožít nefalšovanou smrt. Měl jsem za to, že to bude v éře nesmrtelnosti asi extra.

Po pravdě, ani moc nebylo. Přesto to teď zkouším nanovo. Nechal jsem si zdát další smrtelný sen. Brzo zas překročím padesátku. A tuhle mi přišlo v zádech. Poránu.

Tentokrát jsem si ale dal záležet, abych celou tu dobu věděl, že to je všechno jenom iluze. Co ovšem nevím, je způsob, jakým tentokrát budu umírat. Předem mi to ti dva vyslepičit nemohli, to dá rozum. Bez momentu překvapení by to nebylo ono.

Asi se zeptáte, proč vám to povídám, když je to všechno jenom má iluze, jakási řízená halucinace. Musím vám namítnout, že to není jenom moje iluze, ale taky vaše. Vy se zdáte mně a já vám. Přeju sladké probuzení.

A na závěr několik odpovědí na otázku:
"JAK SE TI LÍBÍ LETOŠNÍ P A R C O N. "

M. HALIENKA: Zatiaľ ano. Je to všetko po kope.

M. BUTORA: Viac ako vlnajší.

B. JEŽKOVÁ: Zmatek jako vždy. Velký třesk.

E. ČIERNY: Líbí se mi, je tady spousta kamarádů. Program není ani tak důležitý. Ale co ti, co jsou tady poprvé a nemají tady kamarády?

V. VEVERKA: Vzhledem k tomu, že na něm neúčinkuju, tak se mi líbí velice.

E. HAUSEROVÁ: Nó, zatím se mi docela líbí.

M. HLAVÁČ: Mně je to jedno.

J. PAVLÍK: Na tu podmínku, že je to jednodenní, to klaplo. I po organizační stránce.

J. PILCH: I když to bylo rozvleklé, tak jsem si přišel na své.

S. ŠVACHOUČEK: Líbí se mi velice. Jako vždy.

P. KONEČNÝ: Je to možná lepší než v Pardubicích.
Je to dobře zorganizované,

I. SOBECKÝ: Aně?

P. KŘIVKA: Líbí, nejvíc přednáška J. Veise.

I. KMÍNEK: Abych nenarazil..., Líbil.

F. HLOUS: Ha-ha...

O. NEIF: Měl by se jmenovat PRACON.

Otázky kladla a odpovědi zaznamenávala Hanka PĚCHULOVÁ.

LABYRINT - metodicko- informační zpravodaj
Klub literární fantastiky při OKPB v Opavě
Redakční rada: M.Sobotík, P.Stanke, H.Pěchulová
Jen pro o potřebu členů SF klubu
Náklad: 80 výtisků
Neprodejné!

SRPEN 1987

